

НАВУКА—ВЫТВОРЧАСЦІ

Задачы далейшага паскорнага уздыму сельскай гаспадаркі, паставленыя ліпеньскім Пленумам ЦК КПСС (1970 г.), глыбока хвалюць камуністу БДУ, і таму на агульнауніверсітэцкім партыйным сходзе былі выказанаі конкретныя пропановыя, вызначаны напрамні дзейнасці асабных кафедр і кола праўлем, вырашэнне якіх будзе эфектуна палывца на развіццё сельскагаспадарчай вытворчасці.

Дэкан бялагічнага факультэта камуніст П. Р. Пятровіч паведаміў праблематыку навуковых даследаванняў у галіне сельскай гаспадаркі «Фарміраванне фотасінтезуючага апарату раслін і яго роля ў павышэнні ураджайнасці», «Бывучэнне захворвання сельскагаспадарчых культур з мэтай выпрацуоўкі спосабаў барацьбы з імі», «Роль розных мікрапарганизмаў у павышэнні вытворчасці маладжайных плошчаў» і іншыя і расказаў, што зроблена біелагамі ўніверсітэта. Так, генетыкі разгадалі адну з таямніц і расправалі методы вырошывання поліплодных форм гародніны. Вынікі работы мікрабіёлагу знойдуць прымяненне пры вытворчасці угнаення. Фізіолагі раслін зрабілі важныя даследавані і высветлілі ролю мікразлементаў у павышэнні ураджайнасці. Батанікі выпрацаўвали рэкамендацыі ў барацьбе з захворваннямі раслін.

Заслугоўваючы ўвагі даследаванні і пропановы біёлага ўніверсітэта па павышэнню рыбапрадуктынасці вадаёму рэспублікі, якія абагульнены у магнографіях і адпаведных інструкцыях.

Асаблівую ўвагу П. Р. Пятровіч зварнуў на неабходнасць больш хутка укарананьця дасягнення навукі ў вытворчасці і лепш даследаваць прыродныя рэсурсы рэспублікі.

На геаграфічным факультэце больш цесна звязаны з сельскагаспадарчай вытворчасцю кафедры глебазнауства, эканамічнай і фізічнай геаграфіі СССР і лабараторыі біягеакіміі глебаў. Аб навуковых даследа-

ваннях гэтых калектываў расказаў сакратар партбюро геафака М. К. Чартко. Тут вывучаецца уплыў меліярацыі на ураджайнасць глебаў, даследуецца эфектунасць макра- і мікрапаргизацій глебаў, мікраклімат розных ландшафтаў. Вялікая работа праведзена па картаванию глебаў у рэспубліцы і за яе межамі.

Разам з аспірантамі і студэнтамі вывучаецца праўлема размяшчэння сельскагаспадарчых галін і працуонных рэсурсаў. Карысным вынікам з'явіліся атласы па сельскай гаспадарцы, складзеныя выкладчыкамі і студэнтамі.

У лабараторыі аэрапланаўства штогод выконваецца шэраг гаспадарча-дагаворных работ.

На кафедры палітэканоміі, расказаў дацэнт О. І. Цакунова, работу па выкананні рагшэння Пленума ЦК КПСС і ЦК КПБ вядзецца у двух напрамках: навуковая распрацоўка за канамернасцей далейшага развіцця сельскай гаспадаркі і павышэння яе эфектунасці, умацаванне сувязі навукі з сельскагаспадарчай вытворчасцю. Адпаведна з гэтым на кафедры перагляджаюцца планы даследаванняў па аграрнай тэматыцы. Для студэнтаў вызначана згодна з запатрабаваннямі сельскай гаспадаркі тэматыка кантрольных, курсавых і дыпломных работ, навуковых дакладаў.

Члены кафедры—частыя гості ў працуунікоў сяла. Яны выступаюць з лекцыямі і дакладамі па актуальных праўлемах эканомікі сельскай гаспадаркі, дапамагаюць у арганізаціі гаспадарчага разліку, нарміравання і аплаты працы, у правядзенні аналізу гаспадарчай дейнасці.

Вучоныя ўніверсітэта маюць намер і у далейшым трывамаць цесную сувязь з сельскагаспадарчай вытворчасцю і актыўна дапамагаюць сельскім працуунікам эфектуна карыстацца дасягненнямі навукі. Аб гэтым гаварылі камуністы, аўтарыкуваючы чарговыя задачы.

А. АЛЕНІЧ.

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА
І ПРАФКОМА БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОУНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА
ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНИНА.

№ 27 (784) • Чацвер, 8 кастрычніка 1970 г. • Цана 2 кап. • Год выдання XXIII

ПАДВОДЗЯЧЫ ВЫНІКІ

У працуонным семестры, прысвечаным 50-годдзю камсамола Беларусі, прынялі удзел 1.309 студэнтаў БДУ. У ліпені—жніўні працаўвалі у Мінску, Мінскай вобласці, на рэстаурацыі крэпасці ў горадзе Брэсце, ва Уральскай вобласці, у горадзе Тальці, у Дагестане, Комі АССР, у інтэрнацыянальных атрадах у горадзе Рэчыцы і горадзе Гене (ГДР). За гэты час студэнткім будаўнічым атрадам універсітэта асвоена 2.837.422 рублі капіталаўкладання. 50 лінейных студэнткіх атрадаў вялі работу на 200 абектах, і многія з іх ужо уваішлі ў эксплуатацію. Гэта вытворчыя памяшканні, жылыя дамы, школы, бытавыя будынкі, дзесяткі кілеметраў замацаваных адходаў меліярацыйных каналаў. Студэнтамі электротехнікаваны сельскія школы, адукацыйныя установы, пляцоўкі, спартыўныя пляцоўкі, у добрупарадкаванні тэрыторыі. Як правіла, гэтыя работы праводзіліся у выходныя дні або у вольныя ад работы час.

Многія студэнты нашага ўніверсітэта паказалі

сябе як умелыя і дысцыпінаваныя работнікі. Аднак, наядлічы на тое, што з байцамі атрадаў у падрыхтоўчых перыядах быўла праведзена вучоба па тэхніцы бяспекі, а у перыяд работы штабы СВА строга прытрымліваліся гэтых правіл, у студэнткім будаўнічым атрадзе універсітэта ёсць ж быў да выпадкі траутызму. Студэнткі 3-га курса хімфака Сандрыяна, якія працаўвалі ў Мінскай вобласці, і студэнт 3-га курса фізфака Пытлея, якія працаўвалі ў Дагестане, атрымалі траутыны пры падзенні з вышыні і цяпер знаходзяцца на лячэнні.

Сёлетні працуоны семестр выявіў і рад арганізацыйных недахопаў. Гарадскі атрад быў не поунасцю у камплектавані: замест 280 чалавек у ім працаўвалі 161. Асабліва несур'ёзна аднесліся

В. ЧУДОЎСКІ,

начальнік штаба СВА.

* * *

Днямі на пасяджэнні рэктарата былі абмеркаваны вынікі працоўнага семестра. У прынятай пастанове гаворыцца:

1. Вынікі працоўнага семестра 1970 года прызнаць здавальняючымі.
2. Звярнуць увагу дэканатаў матэматычнага і філалагічнага факультэтаў на недастатковую сур'ёзныя адносіны да фарміравання гарадскіх СВА.
3. Лічыць галоунай задачай студэнцікага працоўнага семестра 1971 года фарміраванне паўнаплненных беларускіх (абласных і гарадскіх) атрадаў.
4. Увесці ў падрыхтоўчыя штабы факультэтаў прадстаўнікам дэканатаў, а саставы СВА зацвярджаць распараўжэннем дэкана.
5. Даручыць дэканатам разабрацца з фактамі фарміравання «дзікіх» атрадаў і накласці спагнанне на вінаватых.
6. Дэканатам прыняць усе меры агітацыйна-растлумачальнаага і адміністрацыйнага характару з мэтай забароны выезду «дзікіх» студэнцікіх атрадаў.
7. Адміністрацыйна-гаспадарчай частцы ўніверсітэта падрыхтаваць заяўку і даговор на неабходны СВА да 1 лютага 1971 года для будаўніцтва БДУ.
8. Камітэту камсамола, дэканатам, падрыхтоўчым штабам звярнуць увагу на вучобу студэнтаў і падтрымліванне імі тэхнікі бяспекі і строгай дысцыпіні ў атрадах.
9. Аб'яўці працуоны семестр 1971 года юблейным, прысвяціць яго 50-годдзю БДУ імі У. І. Леніна.

УКАЗ ПРЕЗІДЫУМА ВЯРХОУНАГА САВЕТА БССР

Аб узнагароджанні
тав. ШКЛЯРА А. Х.
Ганаровай граматай Вярхоунага
Савета Беларускай ССР

За актыўную навуковую і педагогічную дзейнасць і у сувязі з шасцідзесяцігоддзем з дня нараджэння узнагародзіць прафесара кафедры фізічнай геаграфіі Беларускага дзяржунага ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга ўніверсітэта імі У. І. Леніна, доктара геаграфічных навук Шкляра Абрама Хаймавіча Ганаровай граматай Вярхоунага Савета Беларускай ССР.

Старшыня Прэзідыума Вярхоунага Савета БССР
С. ПРЫТЫЦКІ.
Сакратар Прэзідыума Вярхоунага Савета БССР
Л. ЧАГІНА.

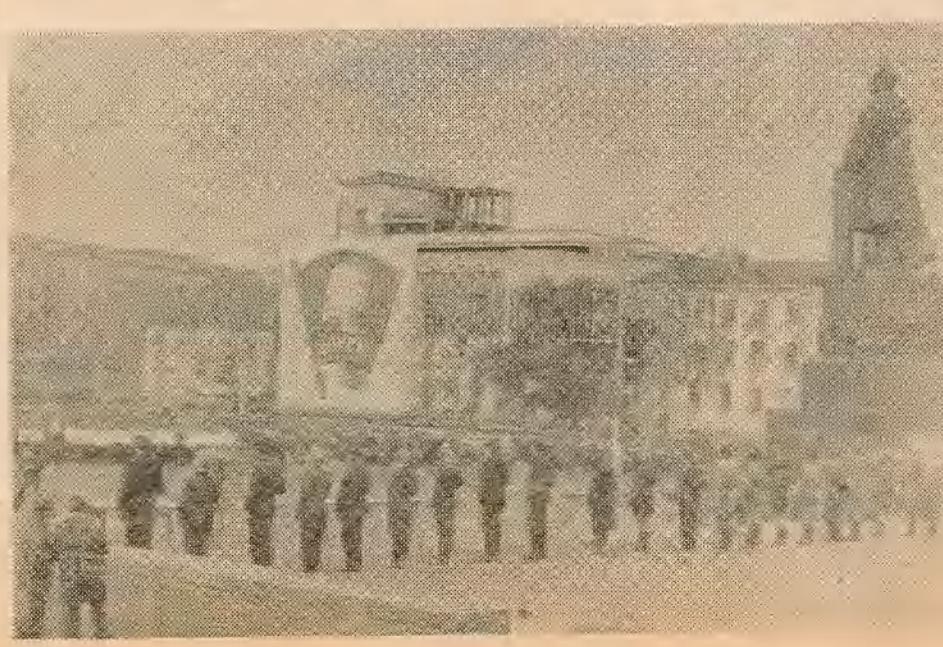
11 верасня 1970 года.
гор. Мінск.

Свята 50-годдзя камсамола Беларусі надаўга застанецца з намі, яно будзе чарговай вяхой на славным шляху нашай моладзі. У гэтых урачыстых дні радасная вестка прыйшла ўніверсітэт: камсамольская арганізацыя нашай вну ўзнагароджана Ганаровай граматай Вярхоунага Савета БССР.

Цяпер зноў працуоныя дні, напружаныя дні вучобы. Шматысячнай армія моладзі БДУ ідзе на сустраку XXIV з'езду КПСС і 50-годдзю ўніверсітэта.

НА ЗДЫМКАХ: (уверсе) ідзе склад-мітынг у актавай зале галоунага корпуса. Выступае сакратар камітэта камсамола БДУ В. Пракошын; урачыстасці на плошчы Леніна. Фота М. НЕЧЫПАРЭНКІ.

АДЧУВАЛЬНЫ ЎКЛАД

Заду застаўся працоўны семестр. Асенні веџер разнёс па палах звонкія галасы студэнтаў. Цяпер мазолістыя руки кожны дзень раскрываюць падручнік, а зусім нядуна яны гэрлі ў рабоце. У Дзяржынскім, Уздзенскім, Бярэзінскім раёнах Мінскай вобласці працаўлі студэнты нашага ўніверсітэта. Добра стараліся працаўнікі групы хімічнага, матэматычнага, біялагічнага факультэтаў. Не адставалі ад іх і будучыя журнالісты, якія працаўлі ў Дзяржынскім раёне. У Бярэзінскім раёне студэнты фізічнага факультэта выкапалі 8.730 тон бульбы. Усаго студэнты ўніверсітэта сабралі ураджай у 30.292 тоны.

У мінулыя вераснёўскія дні жывавых хлопцаў і дзяўчын можна было сустрэць не толькі на уборцы бульбы. Напрыклад, студэнты юрыдычнага факультэта працаўлі ў садзе, гісторыкі ўбіралі садавину і гародніну, географы і хімікі ачышчалі зерне. Фіолагі ў Уздзенскім раёне здолелі выкапаць 5.020 тон бульбы, дапамаглі сабрацу лён і занласці сілас.

За час работы ў калгасах і саугасах студэнты ўніверсітэта працыйті для мясцовых жыхароў дзесяткі ленцый, выступалі на сценных газеты і «маланкі».

Аб вялікай дапамозе працаўнікам сяла сведчаць сёня шматлікія водзіўцы і падзякі, якія паступаюць ва ўніверсітэт ад кіраунікоў калгасаў, саугасаў, раёновіканікоў.

М. ІНІН.

З пачаткам верасня да нас прыйшоў і працоўны семестр — уборка бульбы ў калгасах і саугасах Міншчыны.

Дружна выйшаў на поле калгаса «Звязда» Уздзенскага раёна наш трэці курс беларускага аддзялення. Ураджай бульбы выдатны, на дворе таксама радуе. І вось вынік — з першага дня наша праца парадавала не толькі кірауніку калгаса, але і нас саміх: мы ўбраўлі каля 70 тон бульбы. І у далейшым работа ішла

СПРАЎАЯАІСЯ ВЫДАТНА

хуткімі тэмпамі. Мы стараліся як мага лепш выкарыстоць кожную спрыяльную гадзіну і таму працаўлі без выхадных. За 21 дзень наш курс з 89 чалавек выкапаў каля 800 тон бульбы з плошчы ў 55 га, нягледзячы на тое, што мы былі заняты і іншымі сельскагаспадарчымі работамі.

Кіраунікі гаспадаркі з вялікай цеплыней адклікаўца

аб студэнтах, асабліва аб першай групе курса. Старанная праца гэтай групы была адзначана ў перадавым артыкуле раённай газеты «Чырвоная зорка», «Група імкненца, — гаварылася там, — штодзённа заваёўвае першынство ў сацыялістычным спаборніцтве. І гэта удаецца. Кожны са студэнтаў перывоювае нормы выпра-

коўкі. Штодзённа яны вы

копваюць па 16—20 тон

бульбы, гэта прыкладна па

900 кілаграмам на чалавека.

У ліку найбольш старавых хоцаца называць Ніну Івашкевіч, Ніну Лайша, Валю Лазарык, Тамару Карапенак, Кацю Пятровіч, Любку Чыгрынаву. Сапрауды, у чубе і працы гэтыя дзяяча-

ты з'яўляюцца прыкладамі для іншых.

У волны ад працы часамы рыхтавалі канцэрты, гутаркі і даклады. І вельмі прыемна было пачуць слова шырай падзякі, атрымальні прыгожыя кветкі і сардечніе запрашэнні прыезджаць у будучым годзе.

Такімі вынікамі мы сустэрэлі славінае 50-годдзе камсамола рэспублікі.

А. НЯМКОВІЧ,
студэнтка 3-га курса
аддзялення беларускай
мовы і літаратуры.

ПРАЦАВАЛІ— НЕ СУМАВАЛІ

Весела і цікава пачалася для нашага курса студэнцкая пары. Цэлы верасень мы дапамагалі працаўнікам калгаса «Камунар» збіраць ураджай. У нашай брыгадзе было 27 чалавек. Усе розныя, не знаёмыя, але хутка, праз дзень-два, пасябравалі. Хлопцы і дзяўчыны актыўныя, не пазбаўленыя фантазіі. Дзякуючы ёй у першыя ж дні у нас было створана кафэ. Вялікія літары на вывесцы паведамлялі: «Кафэ «Фантазія». У яго меню наведальнікі маглі знайсці назвы рэдкіх страв. Галоуне — усё было, як у сапраудным кафэ: музыка, танцы, асвятленне і г. д. Былі у нас і бульбя-

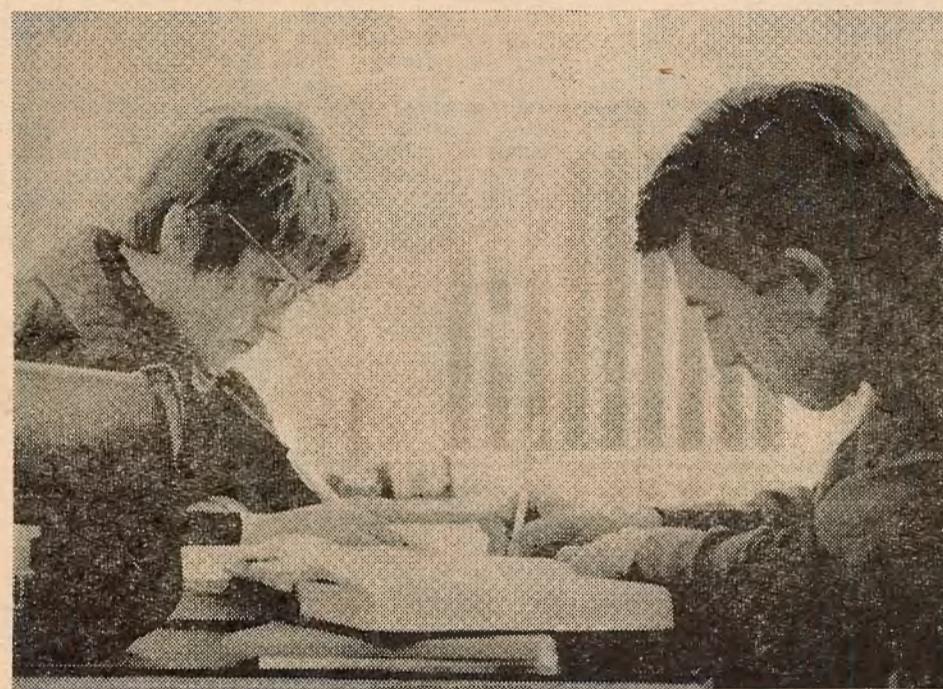
ныя медалі, якімі узнагароджваліся лепшыя.

Узялі на сябе студэнты і ўсю культурна-масавую работу у сяле. Кожны вечар для калгаснікаў наладжваліся канцэрты. Частва арганізоўваліся гутаркі на тэмы: «Эстэтыка ў нашым бытце», «Міжнародны падзей».

А днём усе працаўлі на палах сумленна і заузята. За гэты час мы сабралі ураджай з плошчы ў 27 га, выкапалі 323 тонны бульбы. Лепшыя нават цяжка выдзеліць. Гэта і Таня Кірдзяшкіна, і Анатоль Коушэль, Станіслау Герман і Валя Пардонава і многія іншыя. Добра кармілі рабіц павары Тамара Ермаловіч і Тамара Лазуская.

Выязджалі мы з калгаса з падзякамі за дапамогу і запрашэннімі прыезджаць у гості.

П. КРЭЙНІН,
стараствіца 3-й групы
першага курса геафака.

З дні адкрыцця кабінета гісторыі КПСС у новым корпусе хімфака не прыйшло і года, але за гэты кароткі тэрмін яго наведалі сотні студэнтаў. Багаты фонд кабінета задавальняе патрабаванні як навічка, так і дыпломіка.

НА ЗДЫМКУ: студэнты-першакурснікі Аляксандар Каухута (хімфак) і Вольга Альдохіна (фізфак) у чытальнай зале кабінета.

НА ЗДЫМКУ: студэнты пятага курса фізфака Міхаіл Аусянікаў і Генадзь Ламака праходзяць пераддипломную практику на кафедры радыёфізики і электронікі.
Фота Д. ЧАХОВІЧА.

ПААЖЭННЕ АБ КОНКУРСЕ НА АЕПШУЮ ГРУПУ У ГОНАР XXIV З'ЕЗДА КПСС І 50-годдзя БДУ ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

МЭТА І ЗАДАЧЫ

Конкурс на лепшую студэнцкую групу праводзіцца пад дэвізам «Вучыцца, працаўць і жыць па-камуністычнаму». Асноўная мэта конкурсу — выхаванне ў студэнтаў сумленных, творчых адносін да вучобы, згуртаванне калектываў студэнціх груп на аснове выканання маральнага кодэкса будаўніка камунізма ў вучобе, у быце, у грамадскіх жыцці. Задачы конкурсу — павышэнне узроўню ведаў шляхам арганізацыі сістэматичнай, самастойнай творчай работы і шырокага ўдзевлу на навуковых даследаваннях; актыўнае прыняціе ў учесці на конкурсах, арганізацыя змястунага, цікавага адпачынку і палішэння не быту студэнтаў.

ПАРАДАК ПРАВЯДЗЕННЯ КОНКУРСУ

Конкурс паміж групамі праводзіцца у два этапы з падвядзеннем вынікаў па кожнаму з іх. Першы этап прысвячаецца

XXIV з'езду КПСС, другі — 50-годдзю ўніверсітэта.

Устанаўліваюцца наступныя тэрміны падвядзення вынікаў:

Вынікі першага этапу (з 1 верасня 1970 года па 1 сакавік 1971 года) падвядзіцца з 1 па 15 сакавіка 1971 года, групы ўзнагароджваюцца да 1 красавіка 1971 года. Вынікі другога этапу (з 1 сакавік 1971 года па 1 верасня 1971 года) падвядзіцца з 1 па 15 кастрычніка 1971 года, групы ўзнагароджваюцца да 31 кастрычніка 1971 года.

Для падвядзення вынікаў на кожным факультэце ствараецца конкурсная камісія ў складзе: члены прафбюро і камітэта камсамола, прафстудэнткоў дэканата і вучебных камісій.

На саставу конкурснай камісіі ўніверсітэта уваходзяць члены прафкома і камітэта ЛКСМБ, а таксама прафстудэнткі факультэцкіх конкурсных камісій.

Конкурсная камісія ўніверсітэта вызначае лепшую групу па выніках этапаў.

ВЫНІКОВЫЯ ПАКАЗЫВІКІ

Для выяўлення лепшай вучэбна-вытворчай групы улічваюцца: паспяховасць, дысцыплина, навукова-даследчая работа, удзел у грамадскіх жыцці, спорце, працоўным семестры.

1. ПАСПЯХОВАСЦЬ

Выводзіцца сярэдні бал, атрыманы студэнтамі групі на экзаменах. Для гэтага суміруюцца ўсе першыя экзаменаўцы адзінкі (адзінкі перадзачы экзаменау не суміруюцца). Гэта сума дзеўціца на колькасць балаў. Суміруюцца ўсе балаы і дзеўціца на колькасць студэнтаў у групі.

3. ГРАМАДСКАЯ
РАБОТА

100 студэнтаў студэнтаў студэнтства ў грамадскіх органах курса, універсітэта і г. д.; б) сістэматычна выконвае грамадскія даручэнні. Іншыя віды грамадскай работы ўлічваюцца на погляд камісіі.

4. СПОРТ

Студент, які выступае за ўніверсітэт у адным з відаў спорту, атрымлівае 3 балаы, за фікытэт — 2 балаы. Улічваецца, што студэнт можа ўдзельнічаць не больш чым у двух відах спорту. Сума атрыманых балау дзеўціца на колькасць студэнтаў у групі.

5. МАСТАЦКАЯ САМАДЗЕЙНАСЦЬ

Студент, які ўдзельнічае ў мастацкай самадзейнасці ўніверсітэта, атрымлівае 3 балаы, якія набраны студэнтамі па пунктах 1—6.

насці факультета — 2 балаы, Сума балау дзеўціца на колькасць студэнтаў у групі.

6. СТУДЭНЦКІ ПРАЦОУНЫ РУХ

Члену студэнцкага будаўнічага атрада за ўдзел у працоўным семестры — 3 балаы. Сума балау дзеўціца на колькасць студэнтаў у групі.

При падвядзенні вынікаў на лепшую вучэбную групу камісія улічвае працоўную дысцыплину як важнейшы фактар паспяховасці і актыўнасці.

УЗНАГАРОДА ПЕРАМОЖЦАУ КОНКУРСУ ПА ЭТАПАХ

Па выніках конкурсу вызначаюцца тры лепшыя групы ўніверсітэта асобы на гуманітарных і прыродазнаўчых факультэтах. Для гэтага суміруюцца ўсе балаы, якія набраны студэнтамі па пунктах 1—6.

При прыкладнай роўнасці паказычыкаў рашаючую ролю ю вызначэнні пераможца адгарывае паспяховасць.

Групы, якія зоймуть прзызавыя месцы, узнагароджваюцца:

I этап — ільготнымі пу-

цёўкамі ў дамы адпачынку, студэнцкі прафілакторый, граматамі ўніверсітэта.

II этап: I месец — паездка на месцах, звязаных з жыццём і дзеўнісцю У. І. Леніна, — Масква, Ленінград, Ульянаўск. (Студэнты выбіраюць маршрут па ўласнаму жаданню). 2 месец — турыстская паездка у Брэсцкую крэпасць і Белавежскую пушчу. 3 месец — паездка па маршруту Курган Славы — Хатынь.

Групы, заняўшыя 1—3 месцы, узнагароджваюцца граматамі ўніверсітэта, прафкома, камітэта камсамола.

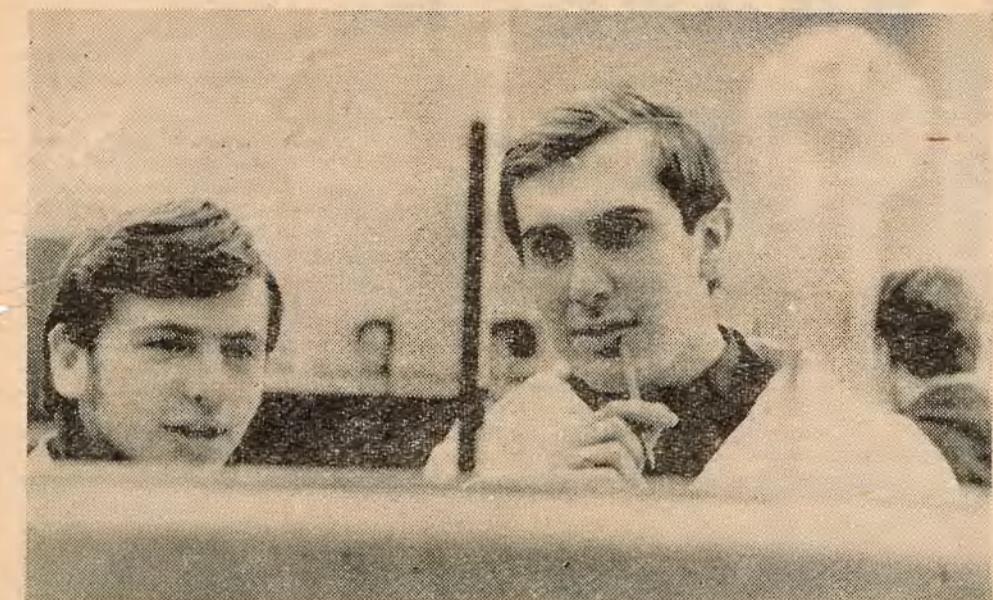
У прафкоме прадстаўляюцца наступныя матэрыялы аб лепшай групі:

1. Харектарыстыка, завершаны дэканам факультэта, старшынамі прафбюро і сакратаром камітэта камсамола.

2. Ведамасць паспяховасці студэнтаў.

3. Документы аб удзеле студэнтаў у навуковай работе, грамадскіх жыцці, спорце, мастацкай самадзейнасці і працоўным семестры (персанальная аўтографа).

ПРАФКОМ, КАМІТЭТ
КАМСАМОЛА.

НА ЗДЫМКУ: трэцякурсні хілфака на лаоаратарных занятиках па арганічнай хімії.
Фота Д. ЧАХОВІЧА.

У адной з аудыторый філалагічнага факультета ідзе напружаная работа. Група студэнтаў 3-га курса аддзяленія рускай мовы і літаратуры апрацувае матэрыял, сабраны летам, у час дыялекталагічнай практикі.

У трох вёсках Гомельскай вобласці пабывала 80 студэнтаў-філолагаў. Такіх мясцын у Беларусі захавалася памінога. З выглядзу — звычайна веска: дзве вуліцы драулянных дамоў, неяўлікі клуб, рагулка за венічкамі. Незвычайна адно — гаворка жыхароў. Адкуль тут, па Гомельшчыне, такая непрывычна для слыху руская мова? Прауда, не такая, якую звычайна чуеш на лекцыях па рускай літаратуре. Але, плягіядзячы на дыя-

У ПОШУКАХ СЛОВА

лектычны асаблівасць, гэта ўсё ж рускія слова.

Два тыдні жылі і працаўлі студэнты у вёсках Дубовы Лог, Барба і Коціцкая. Мэта — замацаваць тэарэтычныя веды па курсу рускай дыялекталогіі і сабраць матэрыял для слоўніка рускіх народных гаворак на тэрыторыі Беларусі. Работа па складанні слоўніка толькі пачынаецца. Да сёнь гэтым займаюся асобныя даследчыкі. Экспедыцыя філолагаў была першаначальна пачата ка-

лектычны зоор матэрыялау.

Працаўлі студэнты добра сумленна, з захаплешем. У кожнага быў свая праграма. Інфарматарам — старэйшаму пакаленiu жыхароў — сумаваць не прыходзілася. А да 94-гадовага дзеда Філата з вёскі Косцікі выстроўвалася цэлая чарга!

Сабрана шмат цікавага матэрыялу па фанетыцы і лексыцы. Кіраунік экспедыцыі дзяцёнт А. Ф. Манаенка задаволена работай большасці студэнтаў. Адзінака «выдацца» ацэньвае яна практику Галіны Галкішай, Ларысы Армонік, Тамары Плітэрнік, Мікалай Антропава і іншых.

Л. КУСЛІВАЯ,
студэнтка 3-га курса
журфака.

ДОБРАЯ ЗАЯЎКА

У апошні час творчасці маладых вучоных наадаецца ўсё больш пільная увага. Гэта гаворыць, абы ўзрастаемым навуковым патэнцыялем, абы глыбокай заслужанасцю ў вырашэнні многіх актуальных праблем. Кніга «Літаратура і час», якая нядавна выйшла ў выдавецтве БДУ пад рэдакцыяй Л. І. Фігоўскага, В. М. Цімафеевай і І. П. Кахно, яснавае пацвярджае гэту думку. Зборнік складаецца з артыкулаў, якія прысвечаны пытанням рускай савецкай і зарубежнай літаратур. Тут даследуюцца традыцыі і наватарства, майстэрства пісьменнікаў, уздзеянніх творчасці на танавуленне асобы, а у канчатковым выпіку — на грамадскую думку.

Зборнік складаецца з дзвюх частак. Першая з іх прысвечана даследаванню савецкай літаратуры. Матэрыялы гэтага раздзела так скам-

панаваны, што прадстаўляюць цэласную карціну. У ім расказваецца пра пераемнасць рэвалюцыйных традыцый, даследуецца праблема літаратурнага героя, аналізуецца мова і стыль твору і г. д. Прауда, некаторым аргументам не хапае паглыбленага аналізу.

Добра справіліся са сваёй задачай І. Жамчужны, І. Лушыцкая, Д. Сіненка, І. Журавскі, С. Малінін.

Не меншую цікавасць уяўляе і другая частка, ауторамі якой з'яўляюцца Д. Фёдарава, С. Мусіенка, Р. Брагін, В. Ганчароў, Э. Садауничы, Г. Сардыка. Іх выступленія прысвечаны пытанням польскай, беларускай, англійскай літаратур. Грунтоунасць даследавання, лагічнасць доказаў свядчыла, а быўшыя думцы маладых вучоных.

А. СЛУКА.

На здымках: (злева) доктар юрыдычных навук Сцяпан Рыгоравіч Драбязка чытае лекцыю аб паходжанні дзяржавы і права для студэнтаў першага курса юрфака; (справа) на практычных занятках студэнты-вячэрнікі.

Фота Д. Чаховіча.

У ГАРНІЛЕ ЖЫЦЦЯ

(Прачяя. Початак у № 12, 18, 26).

Сотні выхаванцаў універсітета аддалі сваё жыццё у барацьбе з фашизмам. На зауседзе застануцца ў памяці таварышаў светлыя вобразы камсамольцаў гісторычнага факультета Мікалай Бабчынскага і Афанасія Налівайкі — добрачвоніка — дэсантніка, якія загінулі ў час вызвалення роднай Беларусі. Слауныя баявы шляхі прайшоў член камітэта камсамола ўніверсітета, выдатнік гісторычнага факультета Леанід Сокал. Яго жыццё абарвалася на снежных прасторах пад Мажайскам у час контрактакі супраць нямецкіх танкаў. Пад Ленінградам загінуў смерцю храбрых студэнтаў геаграфічнага факультета камсамолец Мікалай Кукарэка.

Цудоўная старонка веніанай гісторыі ўніверсітета звязана з баявой дзеянасцю сакратара камсамольскай арганізацыі БДУ Івана Рыбакова, якому камандаванне даручыла зрабіць разведку у тыле ворага. Ен пасляхова выканаў заданне, але загінуў ў час вяртання у Маскву.

Многія студэнты і выкладчыкі ўніверсітета загінулі, прымоючы удзел у партызанскім руху. У памяць герояў ўніверсітэцкім гарадку 9 мая 1969 года быў закладзены манумент.

Пасля рээвакуацыі ўніверсітета у жніўні 1944 г. пачалася напружаная работа па аднаўленню яго матэрыяльна-вытворчай базы, якая амаль поунасцю была знішчана ў час вайны. Актыўны ўдзел у аднаўленні ўніверсітэцкіх карпусоў і многіх будынкаў роднай стаўцы прымаў студэнты, з вялікім энтузіязмам успрыняўшыя рашэнне сесіі Мінскага гардзінскага Савета дэпутатаў працуўніх аб аднаўленні горада Мінска і ўздзеле насељніцтва ў гэтых работах.

Першымі за справу разам з камуністамі узяліся камсамольцы. Камітэт камсамола БДУ сфарміраваў 11 майдзейных брыгад, паміж якімі разгарнулася сацыялістычнае спаборніцтва. Саамаддана працаўлі, выконваючы і перавыконваючы нормы, брыгады камсамольцаў. У аднаўленні ўніверсітета было занята больш 500 студэнтаў. Яны адрамантавалі інтэрнат на 250 месц і наўяўнасцю ў студэнтаў добраяжанскаў канспекту па першакрыніцах. На сходах і пасяджэннях сістэматычна заслухоўваліся і аблікаркоў-

шы карпусы. У ходзе работы многія студэнты адоладзілі новымі прафесіямі. Да 1951 г. вучэбная база БДУ была адноўлена у даваенным аўгеме. Гэта дазволіла павялічыць колькасць студэнтаў, давесці яе да пе-

рэдадзення узроўню. Адначасова расла камсамольская арганізацыя. За гады чацвёртай пяцігодкі мала на ўсіх факультетах у камітэт камітэта камсамолаў верасня наладжваліся дзелавыя вечары-сустрычы першакурснікаў са студэнтамі старэйшых курсаў, на якіх апошнія давалі карысныя парады па арганізаціі самастойнай работы сваім малодшым таварышам.

Вынікі работы былі адчувальныя. Пачынаючы з 1951-52 навучальнага года непаспяваючыя па такіх предметах, як асновы марксізма-ленінізма, дыялектычныя і гісторычныя матэрыялізм, гісторыя філософіі, палітычная эканомія, амаль не было. З кожным годам павышалася паспяховасць камсамольцаў і па спецыяльных предметах. Калі у 1948-49 навучальным годзе на добранаўядзені ўзялі 2,978 члену БДУ ВЛКСМ, г. зн. імі былі усе студэнты, што вучыліся на дзённым аддзяленні. Кожны факультэт меў свае піярвічныя арганізацыі. Камітэт камсамола і прафком БДУ сталі выбірацца на агульнавузовіцкіх канферэнцыях. Першыя з іх былі пра-ведзены ў 1947 г.

У сувязі з разём павелічэннем колькасці камсамолаў рашэннем ЦК ЛКСМБ ад 21 ліпеня 1956 г. камітэт камсамола ўніверсітета атрымаў права райко-ма. Члены бюро камітэта узнічалі яго сектары, асноўнімі з іх былі арганізацыйны, акадэмічны, палітыка-выхаваўчы, шэфскі, культурна-масавы і спартыўны.

Ва ўмовах завяршэння будуніцтва сацыялізма ўзраслі гатрабаванні да савецкай вышэйшай школы, прызначанай рыхтаваць высокакваліфікаваныя спецыялісты, здольныя творча развіваць і рухаць наперад навуку і тэхніку. Пад неаслабнью увагі грамадскіх арганізацый ўніверсітэцкіх карпусоў і многіх будынкаў роднай стаўцы прымаў студэнты, з вялікай энтузіязмам успрыняўшы рашэнне сесіі Мінскага гардзінскага Савета дэпутатаў працуўніх аб аднаўленні горада Мінска і ўздзеле насељніцтва ў гэтых работах.

У барацьбе за глыбокія веды ўніверсітэцкай грамадскасці магла абаверціся на узрэдніцтва Вялікай Айчыннай вайны, рабочых і медалісту, якія мелі незвычайнай цягі да вучобы і вялікую настоілівасць у дзяя-ненні мэты.

Камітэт камсамола, прафком і рэдакцыя шматтыражнай газеты «За сталінскія кадры» (пасля «Беларускія навуковыя кандыдаты») правялі не-кількі рэйдаў па праверцы наўедванні і актыўнасці студэнтаў на занятках. У вучэбных групах быў арганізаваны грамадскі кантроль за наўяўнасцю ў студэнтаў добраяжанскаў канспекту па першакрыніцах. На сходах і пасяджэннях сістэматычна заслухоўваліся і аблікаркоў-

Да 50-годдзя універсітэта

В. СІДАРЦОУ,
кандыдат гісторычных
навук.

АДНОЙЧЫ у інтэрнаце
зайшла размова аб
вольным часе студэнта.

— Які можа быць вольны
час у студэнта? — напера-
бай застрапачаісі мае сябры.

— Калі чалавек вучыцца
добра, у яго ўсё занята
толькі вучбай. Цяпер, каб
што-небудзь паспець, трэба
мець не 24 гадзіны у суткі,
а па крайній меры 30, —
сцвярджу Валодзя.

— Правильна, — падтры-
мала яго Таня. — Вось наш
Сяргей паспявае выдатна
вучыцца, а паспрабай па-
дысці да яго з якім-небудзь
даручаннем. Адразу ж ад-
кажа: «У мяне няма свободы
ніж мінuty займаца дробя-

ЁСЦЬ ТАКІ ЧАЛАВЕК

зямі. Мая справа — вучыцца».

Я зразумела, што размо-
ва кранала набалеушае. Ра-
бяты выказвалі ўсё, што ду-
малі. І многія з іх сапрауды
сцвярджалі, што у студэнта,
калі ён паспахова займаецца,
часу на іншыя справы не
застаецца.

Вось мне і захацелася
расказаць пра чалавека, у
якога праблема свабоднага
часу ніколі не была прабле-
май.

Барыса 1ванова, студэнта
матэматычнага факультета,

добра ведаюць ва ўні-
версітэце. Ён нічым не
адрозніваецца ад іншых. А
любыць яго многія: за ра-
боту, свядомасць, а галоу-
нае — за адкрыту веся-
лосць.

Барыс — вельмі захопле-
ны чалавек. Разам з матэ-
матыкай у яго выдатна ужы-
ваецца музыка, ігра ў шаш-
кі, якая у многіх неасвядом-
леных выклікае усмешку, а
для Барыса гэта і адпачынак,
і размінка розуму. Часта ён

прымае удзел у розных ша-
шачных віктарынах; актыуны

удзельнік шашачных клубаў
пры газетах і часопісах. Але
самае большае захапленне
Барыса 1ванова — музыка.
Вы паглядзіце, як ажывае
і мяненца яго твар, калі
у руках у яго баян! Ужо

трэці год іграе ён ва ўні-
версітэцкім аркестры народ-
ных інструменту. Многія

удзельнікі аркестра пом-

няць свой канцэрт у кансер-

ваторыі, дзе упершыню вы-

конвау наш Барыс у супра-

ваджэні аркестра «Салауя»

Аляб'ева. Ёе вельмі хваль-

дзеянасці, які быу прысве-

вауся, бо слухачамі былі

чаны 100-годдзю з дня на-

студэнты і выкладчыкі кан-
серваторы! Калі ж зала за-
грывала ад аплодысменту,
Барыс не адразу паверну, што дзякуюць яму.

Пасля канцэрта Барыса
віншавалі, а некаторыя про-
ста не верылі, што гэта студ-
энт-матэматык, а не пра-
фесіянальны музыкан. І
трэба было бачыць, які ён

быу шчаслівы!

На гарадскім аглядзе ка-

лектыва маастцай сама-

дзеянасці, які быу прысве-

вауся, бо слухачамі былі

чаны 100-годдзю з дня на-

раджэння У. I. Леніна, за
выканануе майстэрства Барыс
іваноу быу узнагаро-
джаны спецыяльным пры-
зам і дыпломам як лепшы
саліст аркестра народных
інструменту.

Любяць Барыса у аркест-
ры. Ён неяк адразу увайшоу
у гэты дружныя калекты, і
цяпер ужо цякка уявіць
сабе аркестр без яго. І нез-
дарма у шматлікіх пaeздках
усе студэнты-музыканты
імкнущца трапіца іменна
у той аутобус, дзе знаходзіцца
Барыс: там, дзе ён,—жарты,
песні, смех, якія так неаб-
ходны людзям.

В. ЯРОХІНА,
студэнтка журфака.

НОВЫЯ ПАСТУПЛЕННІ У БІБЛІЯТЭКУ УНІВЕРСІТЭТА

КНІГІ НАШЫХ
ВЫКЛАДЧЫКАУ,
ЯКІЯ ВЫІШЛІ
У ВЫДАВЕЦТВЕ БДУ
І АТРЫМАНЫ
БІБЛІЯТЭКАЙ
У АПОШНІ ЧАС

Бойченко, Г. М. Полі-
тическая организация
США.

Вихарев, С. Р. Ленин о
суверенітете союзных
республик.

Вопросы научного ком-
мунизма. Вып. 1.

Вопросы государства и
права. Вып. 2.

Захараўа, В. А. і Рэвіц-
кі, В. В. З жыватворных
крыніц.

Зерніцкій, М. С. Ве-
ликій мастер публіци-
стики.

Іосіко, М. I. Бело-
руссія и Узбекістан.

Левін, Г. А. Ленін и
современные проблемы
теории познания.

Малашко, А. М. К
оформлению однопар-
тнай системы в СССР.

Прывіцкая, Т. И.
К. Маркс и Ф. Энгельс о
всемирно - исторической
ролі пролетариата и его
партии.

Роговский, И. Т. Кон-
центрация производства
и монополии. Фінансо-
вый капитал и финансо-
вая олигархия.

Рожин, Н. В. Газета
«Северо-Западный край».
Сорокін, А. А. Осво-
бодительное и револю-
ционное крестьянское
движение в Западной Бе-
лоруссии. 1920—1930 гг.

Ткачев, П. И. Вечны
бой.

КРАЯЗНАУЧНАЯ
ЛІТАРАТУРА
(АБ БЕЛАРУСІ)

Социальна - экономи-
ческие преобразования
Белорусской ССР за го-
ды Советской власти.
Мінск, «Наука и тех-
ника», 1970.

Достижения историче-
ской науки в БССР за
50 лет. [1919—1969 гг.].
Мінск, «Наука и тех-
ника», 1970.

Структура советской
интеллигенции [на мате-
риалах БССР]. Мінск,
«Наука и техника», 1970.

Освобождение Бело-
руссии. М., «Наука», 1970.
Русско - белорусский
словарь общественно-по-
литической терминоло-
гии. Мінск, «Наука и
техника», 1970.

Сучасная беларуская
паэзія. Мінск, «Навукова
тэхніка», 1970.

ЗДЫМАЕЦЦА ФІЛЬМ

Супрацоунікі студыі
«Беларусьфільм» — рэ-
жысёр — пастаноўшык
Д. Ніжнікоўская, апера-
тар М. Броудзе — па-
чалі работу над новай
маастацкай кінакарцінай,
прысвечанай сучаснай
моладзі. Фільм ставіцца
па аповесці Іосіфа Гера-
сімава «Двацаць другое».

У здымках прымуць
удзел і студэнты нашага
універсітэта — члены
танцавальнага калекты-
ву.

А. СВЯТЛОВА.

ЦІХАЯ ЗАВАДЗЬ. Фотаэцюд студэнта 5-га курса фізфака А. Мартынава.

КУТОК ГУМАРУ

Мікола БІЛКУН

ІДЗАЛЬНЫ ІНДЫВІДУМ

Калі разбушаваўся сле-
кар-вадаправодчык Сенка
Хомша, ён першым выкли-
каў міліцию і прыязна зга-
дзіўся быць сведкам.

Ён не палічыў за цяжкі і
марудны аваязяк намяк-
нучу Любі Пятрашак, што
яе мужчына апошні час
зарплату не ўпэўняў.

Ён папярэдзіў Ваню Гры-
гарэнку, што яго жонка
Ліда неяк асабліва усмі-
еца Жорыку Бахальчуку з
трэцій кватэрны. Ён параду-
йа Зорычам падаць у суд на
Галубцовых за тое, што тыя
забыліся закрыць кран на
трэцім паверсе і залілі жы-
хароу на другім паверсе —
Зорычу. Ён быў такім лас-
кавым, што згадзіўся напі-
саць адпаведныя паперы ў
суд і выступіць сведкам.

Ён увогуле вельмі любіць
сведчыць на судзе, а на скон-
дзе выступаць з крытыкай і
самакрытыкай. Ён давёў да
ведама кірауніцтва, што Га-
лич тройчы на гэтым тыдні
сплазнуўся на работу — цэ-
лым на шэсць з палавінай
мінут. Дзякуючы яму кірауніцтву
было правінфармавана,
што Любка Дзверкач у
час работы падмалёўвае гу-
бы. Ён павёў актыуную і па-

слядоуную вайну з уладаль-
нікамі сабак і кошак і
прынцыпова прымусіў до-
макіруніцтва прыняць ад-
паведныя рашэнні.

Дзякуючы яму за ўсім на-
шым доме нават у святоч-
ны дні госці не заседжва-
юцца пазней адзінаццаці, а
а співаць і танцаваць канча-
юць без дзесяці адзінаццаці.
Ён прынцыпова патра-
баваў, каб інвалід Пяtronіч
збраў з двара сваю мота-
каляску, і цяпер Пяtronіч
ставіць яе у суседнім двары.

Дзякуючы яму за столі-
кам у двары больш ніхто не
забівае казла, і дзесяці ганя-
юць мяя на суседнім пера-
вулку. Ён ветлівы і здаро-
ваеца з усімі, ён сумлены
і прынцыпавы. Ён захо-
вае гроши ў ашчаднай касе,
не адпрауляеца ў пaeздку,
не ўзяшы акрэдиты, ён не
п'е сырную воду і не єсць
нямыту горадніну, летам
ён зішчае мух, а пры пажа-
ры звоніць па тэлефоне 01.

Ён паважае за працу пры-
біральщыц, ніколі не за-
бывае, што прадавец і па-
купнік павінны быць узае-
маны ветлівія. Ён ніколі не ле-
зе без чаргі, ён карэктны,
мілы і ласкавы. Ён ніколі не
дае на чай афіцыянатам і
цырульнікам, не смеціц на
вуліцы, плюе толькі у урны.

У нашым двары яго ча-
мусці не любіць і ціха жа-
даюць, каб яго схапіла кан-
драшка. Але ён будзе жыць
доўга, тому што ведае, што
пры першых прыкметах на-
ват звычайнага грыпу трэба
выклікаць урача. Па тэле-
фоне 03.

НАРОДНЫЯ ЎСМЕШКІ

ПАДАРУНАК

Маленькі Грыша пры-
нёс маці букет цудоу-
ных кветак.

— Дзе ты, іх узяў? —
спытала задаволеная
маці.

— У дзеда Панаса.

— А ён ведае аб гэ-
тым?

— Вядома, ведае. Ён
эса гнауся за мяне.

НЕ ПАДКАЗАЛА

Муж вечарам прый-
шоў дадому стомлены і
гаворыць жонцы:

— А ёсць ты вінавата.
Пасылаеш мяне на баць-
коўскі сход і не гаво-
рышь, у якой школе наш
сын вучыцца.

У СЯМІ ЭЛЕКТРЫКА

Аднойчы, вярнувшись
з работы, электрык уба-
чыў, што у яго сына за-
бітавана рука.

— Што здарылася? Ты
нечым паранілі сібе?

— Не, я злавіў пчалу,
а яна з аднаго канца
была не ізалявана.

ДЗВЕ ЦАЦКІ

— І што гэта у цябе
за дзве цацкі на піджа-
ку? — спытала бабуля
унука.

— Эге-е! Гэта ж я за-
кончыў два інтытуты,—
горда пахвалиўся унук.